לא קשיא כאן שמת לו מת בי"ד וקברו בי"ד כאן שמת לו מת בי"ג וקברו בי"ד מת לו מת בי"ד וקברו בי"ד יום מיתה תופס לילו מדאורייתא מת לו מת בי"ג וקברו בי"ד יום קבורה [א] מדרבנן אינו תופס לילו אלא מדרבנן א"ל רב אשי לרב מרי ואלא הא דקתני אמר לו ר"ש תדע שהרי אמרו אונן טובל ואוכל את פסחו [ב] אבל לא בקדשים נימא ליה קאמינא לך אנא יום מיתה דאורייתא ואמרת לי את יום קבורה דרבנן קשיא אביי אמר לא קשיא (א) כאן שמת קודם חצות כאן שמת לאחר חצות קודם חצות דלא איחזי לפסח חיילא עליה אנינות אחר חצות דאיחזי לפסח לא חיילא עליה אנינות ומנא תימרא דשני ליה [ג] בין קודם חצות בין לאחר חצות דתניא (א) [1] לה יטמא מצוה (ב) לא רצה מטמאין אותו על כרחו ומעשה ביוסף הכהן שמתה אשתו בערב הפסח ולא רצה ליטמא [ד] ונמנו אחיו הכהנים וטימאוהו בעל כרחו ורמינהי [2] ולאחותו (ג) מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת [2] לא יטמא יכול כשם [ה] שלא יטמא לאחותו כך אין מטמא למת מצוה ת"ל ולאחותו לאחותו הוא דאינו מטמא אבל מטמא (ג) הוא למת מצוה [ו] לאו ש"מ כאן קודם חצות כאן לאחר חצות ממאי דילמא לעולם אימא לך אידי ואידי אחר חצות והא רבי ישמעאל והא ר"ע דתניא (ד) לה יטמא רשות דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר חובה לא ס"ד דרישא דההיא ר"ע קתני לה דתניא (ה) ר"ע אומר [3] נפש אלו הקרובים מת אלו הרחוקים לאביו אינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה לאמו היה [ז] כהן והוא נזיר לאמו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה לאחיו שאם היה כ"ג והוא נזיר לאחיו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה ולאחותו מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא יכול כשם שאין מטמא לאחותו כך אינו מטמא למת מצוה תלמוד לומר ולאחותו לאחותו [ח] לא יטמא אבל יטמא הוא למת מצוה

לא קשיא. דר"ש אדר"ש הא דקתני הכא [ט] אונן לא מייתי פסח כשמת [י] וקברו בי"ד דיום מיתה דאורייתא ותפיס לילו מדאורייתא כדיליף ליה רבי יהודה לקמן [ע"ב] והא דקתני לעיל אוכל פסחו בשמת בי"ג וקברו בי"ד דיום קבורה גופיה דרבנן ולא תפיס לילו אלא מדרבנן ורומיא דתרתי מתני' קמייתא משני לה רב מרי אידי ואידי יום [יא] קבורה וכאן בפסח וכאן בשאר ימות השנה כדשנין לה מעיקרא ומאי אבל לא בקדשים אבל לא בקדשים של כל השנה כולה: הכי גרס' **לא תפיס לילו עמו** [יב] **אלא מדרבנן: אמינא לך אנינות** [יג] **יום מיתה דאורייתא.** דהא מאנינות דאהרן מייתי לה לקמן והתם יום מיתה הואי: **ואת מהדרת יום קבורה.** דהוא גופיה מדרבנן והתם מודינא: **אביי אמר.** אידי ואידי ביום מיתה ולעולם אנינות לילה לר"ש דרבנן ודקתני בברייתא פסח אינו בא באנינות כשמת קודם חצות דרחמנא דחייה מהאי קרא דדרשינן כשהוא שלם הוא מביא ולא כשהוא אונן ודקתני בפסחים טובל ואוכל פסחו אלמא מייתי ליה אונן כשמת אחר חצות דקדמה חובת שחיטת פסח לאנינות ותו לא דחיא ליה אנינות מלשלח קרבנו [יד] ומיהו על כרחך ש"מ אנינות לילה דרבנן דאי מדאורייתא היא האי [טו] לא הוה אכיל נהי [טז] דקדמה חובת שחיטה לאנינות אבל חובת אכילה לא קדמה ליה ואכילת פסחים לא מעכבא לאביי [יז] אלא משום דאנינות לילה דרבנן והם לא העמידו דבריהם במקום כרת דדילמא ממנע ולא שחיט א"נ כיון דעל כרחך [יח] שחטיה לאו אורח ארעא דנימרו ישחטנו ע"מ ליפסל הילכך אוכל פסחו אבל לא שאר קדשים אפי' ליל פסח דהעמידו דבריהם במקום עשה ומתני' דדייקינן אי מזמנו ליה אכיל ביום קבורה כדאמר רב אסי לעיל [דמת בי"ג וקברו בי"ד] אפילו מדרבנן לא תפיס לילו: **דשני לן.** (א) מדאורייתא: **ורמינהי כו'.** מסקנא דמילתיה הוא דבעי לאתויי מגו רומייא ושינויי: **לאחותו מה ת"ל.** בנזיר קאי וכיון דכתיב לאביו ולאמו כ"ש לאחותו [יט]: **אמרת לא יטמא.** רישא דברייתא בנזיר קא מיירי כדתני לה לקמן בשמעתין וה"ק סיפא הרי שהיה נזיר והוא כ"ג והולך לשחוט את פסחו או למול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא אי משום נזיר אי משום כ"ג אי משום פסח וכ"ש הכא דאיתנהו לכולהו: **ולמול את בנו.** דמילת זכריו מעכבתו מלאכול פסחו [כ]: **לאחותו אין מטמא.** אלמא אתיא חובה דפסח ואסרה ליה להיטמא ומביא פסח [כ] אונן. וקס"ד דתרווייהו קתני אליבא דר' עקיבא דאמר לה יטמא מצוה והילכך לא מיתוקמא הך בתרייתא אלא בשמת לאחר חצות דאתיא חובת פסח ודחיא למצות טומאה וקמייתא במת קודם חצות דאפקעתיה אנינות מפסח: **וממאי.** דטעמא דקמייתא משום דקדמה אנינות הוא דתוקמא לר"ש דאמר לעיל (ב) אין מביא פסח אונן במת קודם חצות וכר"ע: **דילמא.** טעם [כא] דר"ע לאו משום קודם חצות הוא והיכא דלא איטמי במת [כב] ואפילו קודם חצות בעי למעבד פסח [כג] והכא משום דאיטמי הוא ואפילו מת לאחר חצות נמי קאמר ר' עקיבא יטמא משום דקסבר לה יטמא מצוה ואין לה תשלומין הילכך מטמאינן ליה וממילא אזל ליה כרת דה"ל טמא ופסח יש לו תשלומין בשני והך דקתני לא יטמא רבי ישמעאל היא דאמר רשות הילכך [כד] לא תדחייה מצות פסח בשביל רשות דטומאה ולעולם בין לרבי ישמעאל בין לר"ע אונן שלא נטמא מביא פסחו ואפילו מת קודם חצות דטעמא דהכא לאו משום אנינות הוא [כה]: **דרישא דההיא.** דנזיר ר"ע קתני לה דאומר מצוה הילכך לא מיתרצי אלא משום טעמא דקודם חצות ואחר חצות היכא [כו] דמת קודם חצות קדמה והיכא דמת לאחר חצות קדמה חובת פסח ומפקע לחובת טומאה והוא הדין לאנינות: **נפש.** בנזיר כתיב כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא וסמיך ליה לאביו ולאמו וגו' וכוליה קרא יתירא הוא דהא כתיב ליה [כז] קרובים ורחוקים: **נפש אלו הקרובים.** לאו ממשמעותא היא דתיקשה לך אם כן למה נאמרו רחוקים דאי לא כתיב תרתי קראי הוה מוקמינן ליה ברחוקים אבל השתא דאיכתיבא [כח] תרי קראי נפש קרובים משמע שהן כנפשו: **לאביו.** מה ת"ל אם ללמד שלא יטמא לו הרי פירש קרובים ורחוקים אלא בא לפרט את מי אסר את הקרובים אבל לא מת מצוה: **לאמו.** מה תלמוד לומר אם לאסור הרי למדנו אם להתיר את מת מצוה הרי למדנו אלא לא הוצרך לנזיר לבדו אלא ללמדך שאם היתה בו עוד קדושה אחרת כגון שהיה כהן ונזיר התרתי לך בו מת מצוה ממיעוט [כט] דלאמו דרשינן לאמו לא יטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה וכן כולם: **הרי שהלך לשחוט את פסחו** [ל]. זה שהיה כ"ג ונזיר וניתוסף בו עוד דבר אחר המעכבו מליטמא שהיה צריך לשחוט את פסחו אף זה לאחותו פרטתי לך בו אבל מיטמא הוא למת מצוה דאם אינו ענין לנזיר לבדו תנהו ענין למי שיש בו כל אלו:

הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו כו'. תימה היכי דייק מהכא דשחיטת פסח דוחה טומאת מתו שאני הכא שהוא כ"ג ונזיר וכי תימא אי לאו דבאפי נפשיה דחיא מתו לא היה צריך קרא למת מצוה דדחיא שלשתן דכיון דכ"ג ונזיר נדחים משום מת מצוה בשביל שהולך עדיין לשחוט את פסחו לא מימנע א"א לומר כן [ו] דהא לכהן הדיוט ונזיר איצטריך קרא אף על גב דכהן הדיוט לחודיה מיטמא למתו ויש פירושים שמוגה בהם משום הך קשיא דלא מיירי הכא בנזיר [לא] אלא בהולך לשחוט פסחו לחודיה [לב] ולא יתכן כלל דהיינו ברייתא דמייתי בסמוך דמיירי בכהן [לג] ונזיר ונראה דדייק משום דקתני הכא אמרת לא יטמא ובכולהו לא קתני הכי משמע לא יטמא משום שחיטת פסחו ולא גרסינן ת"ל לא יטמא ועוד נראה לדקדק אי שחיטת הפסח לחודה לא דחיא טומאת קרובים ה"ל למתנייה ברישא [לד] דהולך לשחוט כו' הרי שהיה כ"ג ונזיר והולך לשחוט כו' כמו כהן הדיוט דתני ברישא דמעיקרא תני הקל יותר כי היכי דתני כהן הדיוט [לה] קודם לנזיר ואח"כ כ"ג ונזיר: **הא רבי ישמעאל הא ר"ע.** פי' בקונטרס ואפילו מת לאחר חצות נמי קאמר ר"ע יטמא משום דקסבר לה יטמא מצוה ואין לה תשלומין הילכך מטמאינן ליה וממילא אזל ליה כרת דה"ל טמא דפסח [לו] יש לו תשלומין בשני ולא דמי לעשה דהשלמה דאתי עשה דפסח ודחי ליה כדאמר בריש תמיד נשחט (פסחים דף נט. ושם) (ז) אע"פ שיש לו תשלומין בשני: **נפש אלו הקרובים מת אלו הרחוקים.** בנזיר בפ' כ"ג (דף מח:) גרס איפכא ועיקר ועושה שם [חדא] דרשא מלאביו ולאמו:

מסורת הש"ס

א) שמחות פ"ד הל' ח-ט סוטה ג. ת"כ אמור פרש' א הי"ב, ב) ברכות יט: מגילה ג. נזיר מח: סנהדרין לה., ג) [סוטה ג.], ד) [נזיר מח:] ספרי נשא כו, ה) יבמות ע:, ו) [ובתו' ברכות הביאו זה בשם הר"ש מקוצי ע"ש], ז) [קיצרו כאן דבריהם וע"ש בתוס' בפסחים ד"ה אתי ועי' רש"ק].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דשני לן בדאורייתא: (ב) ד"ה וממאי וכו' לעיל אונן אין מביא פסח במת:

שינויי נוסחאות

א] בקצת דפו"י נ"א יום קבורה תופס לילו מדרבנן א"ל כו' (דק"ס): ב] פסחו לערב אבל כו' כצ"ל (*ש"מ): ג] נ"ל לך (*ש"מ): ד] ליטמא לה ונמנו כצ"ל (*ש"מ). ובמס' שמחות ודחפוהו חביריו וטימאוהו כו': ה] כשם שאינו מטמא לאחותו כך אינו מטמא וכו' כצ"ל (*ש"מ): ו] קשיאן אהדדי אלא לאו ש"מ כו' (כי"צ): ז] שאם היה (*ש"מ): ח] לאחותו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה (*ש"מ): ט] תיבת הכא ליתא בכי"פ: י] כשמת בי"ד וקברו בי"ד כצ"ל (ש"מ): יא] נ"ל ביום (*ש"מ): יב] תיבת עמו ליתא בכי"פ: יג] בכי"פ אנא (במקום אנינות): יד] בש"מ גריס פסחו. ובכתה"י קרבנות: טו] תיבת האי נמחק (*ש"מ): טז] דנהי (*ש"מ): יז] ס"א לאביי אבל אי ס"ל אכילת פסחים מעכבא אז מצי ר"ש למיסבר אנינות לילה דאוריי' ואפ"ה כיון דחל עליו חובת פסח קודם אנינות אכיל פסחו לערב דאי לא אכיל לא מצי להקריב ומיהו אע"ג דלא מעכב אכיל דלא העמידו וכו' (ש"מ): יח] דעל כרחי' שחיט לאו אורח ארעא דנימרו רבנן ישחטנו וכו' כצ"ל (*ש"מ): יט] ס"א לאחותו, ואמו ואחיו אייתינהו לדרשא אחריתי ברישא דברייתא למידרש לאחיו לא יטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה ולקמן בשמעתין מייתי לה, וה"ק סיפא ולאחותו מה ת"ל הרי שהיה הולך כו', כל' אא"ע לנזיר לא לאסור אחותו ולא להתיר מת מצוה דהא נפקא לן מרישא דקרא, תנהו ענין להולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו דמילת זכריו מעכבתו מלאכול פסח: אמרת לא יטמא. כי היכי דנזיר אין לו לדחות נזירות מפני טומאת קרוביו כך שוחט פסחו אין לו לדחות פסחו מפני טומאת קרוביו. ואיני יכול לפרש אותה בנזיר עצמו ולומר הרי שהיה הולך נזיר זה לשחוט את פסחו דא"כ מאי רומיא דמרמי' לה אדיוסף הכהן דילמא הא דקתני אמרת לא יטמא משום נזירות הוא דנזיר אין מטמא לקרובים: לאחותו אינו מטמא. אלמא אתיא וכו' (כתה"י וש"מ): כ] פסח באנינות וקס"ד דהנך ברייתות תרווייהו קתני כו' כצ"ל וכ"ה בס"י (צ"ק). נ"א וקס"ד דברייתא דקתני לא רצה מטמאין אותו אליבא דר"ע וכו' (גליון). ובכתה"י כלפנינו: כא] טעמא (*ש"מ): כב] במתו אפילו מת קודם חצות כו' (כתה"י): כג] פסחו דאנינות לא דחיא ליה והכא כו' (כי"פ וש"מ): כד] הילכך כיון דלאחר חצות הוא וחיילא עליה חובת פסח לא תדחייה כו' (*ש"מ): כה] הוא, ובקודם חצות לא מצי' מוקמי' ליה דא"כ אפי' למ"ד טומאה רשות אמאי לא יטמא אם ירצה הא לא חיילא עליה חובת פסח וכ"ת משום חומרא דפסח א"כ מאי איריא ערב פסח אפי' ו' ימים קודם פסח נמי דהא הזאה ג' וז' בעי. והס"ד (כתה"י וש"מ): כו] נ"ל דהיכא (*ש"מ): כז] תיבת ליה נמחק (*ש"מ): כח] דאיכתבו (*ש"מ): כט] ממיעוטא דלאמו דדרשינן כצ"ל (*ש"מ): ל] ס"א פסחו ולמול את בנו אא"ע לנזיר תנהו ענין לכל מי שהולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו (שמכ"י). ולגי' זו לא מיירי בנזיר כלל אלא בעושה פסח גרידא וכהפי' שדחו התוס'. וכן פרש"י בברכות. וע' בתו' רא"ש שם שהיה לפניו הך גי' בפרש"י הכא. [ובוילנא ציינו בטעות נוס' זו להיותה המשך א' עם נוס' רש"י שלפנינו]: לא] בכהן ונזיר כצ"ל (צ"ק): לב] ר"ל כך מוגה בקצת פירש"י (בה"ז). וראה מש"כ באות ל: לג] בכהן גדול ונזיר כצ"ל (ש"מ): לד] הגי' שלפנינו היא מגה"ז וע"ש דמפרש כוונתם דהו"ל למיתני בבבא זו בתחילתה "כה"ג ונזיר" שהיה הולך לשחוט וכו', כי היכי דתני בשאר בבות. ועי' ח"נ דלפ"ז לא יתיישב מה שכתבו אח"כ 'דמעיקרא תני הקל יותר'. ונוס' ד"ו ה"ל למתנייה ברישא קודם כה"ג כמו כהן הדיוט דתני ברישא כו'. וע' טה"ק. וכן בח"נ ובמלה"ר כ' שהיא הגי' הנכונה: לה] נ"ל הדיוט ונזיר ואח"כ כו' (ש"מ, טה"ק): לו] נ"ל ופסח (שמכ"י):

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הלכה ט:

כג ב מיי' פ"ב מהל' אבל הל' ז והלכה ו טוש"ע יו"ד סימן שעג סעיף ג:

כד ג מיי' שם פ"ג הלכה ח טוש"ע יו"ד סימן שעד סעיף א:

תורה אור השלם

1. וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטַּמָּא: ויקרא כא, ג
2. לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לְאָחִיו וּלְאַחֹתוֹ לֹא יִטַּמָּא לָהֶם בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל רֹאשׁוֹ: במדבר ו, ז
3. כָּל יְמֵי הַזִּירוֹ לַיהוָה עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא: במדבר ו, ו

מוסף רש"י

חיילא עליה אנינות. ברישא ותו לא חיילא עליה חיובא דפסח (פסחים צח.) **ולאחותו מה ת"ל.** בנזיר כתיב כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא, וסמיך ליה לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם, דהא כולהו בכלל על נפש מת לא יבא היו ולמה יצאו, לאביו פרט למת מצוה. לאמו מה ת"ל, משום מת מצוה לא אצטריך דמלאביו נפקא, ודרשי ליה בספרי ללמוד שאם היה נזיר זה כהן, דהוו עליה שתי קדושות, אף הוא לאמו הוא דלא יטמא אבל מטמא הוא למת מצוה. לאחיו מה ת"ל, הרי שהיה כ"ג והוא נזיר, אף הוא לאחיו לא יטמא אבל מטמא למת מצוה. ולאחותו מה ת"ל, אם אינו ענין לזה תנהו ענין למי שהולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו, שמטמא למת מצוה (ברכות יט:) **הרי שהלך הולך לשחוט את פסחו וגו'.** הרי שהיה כ"ג ונזיר והולך לשחוט את פסחו, דאיכא מצות טובא, אפילו הכי לאחותו הוא דאינו יטמא אבל מיטמא למת מצוה (סנהדרין לה.). או: אם אינו ענין לאלו (כ"ג ונזיר) תנהו ענין לענין ביטול עבודה ומילה מפני מת מצוה (מגילה ג:). והאי דנקיט להו אהדדי היינו משום דמילת זכריו ועבדיו מעכבין פסחו (המפרש נזיר מח:) **ושמע שמת לו מת.** מקרוביו, יכול יטמא להם: **אמרת לא יטמא.** הואיל ועונת שחיטת הפסח היא וחלה עליו חובת הפסח שהוא בכרת, אם יטמא בטל מלעשות פסח, ולמול את בנו נמי (מלות) [מצוה שיש בה] כרת היא, ואית דאמרי בערבי פסחים נמי קאמר דמילת זכריו ועבדיו מעכב הפסח (ברכות יט:). או: דהא נזיר הוא וכתיב על כל נפשות מת לא יבא (סנהדרין שם). או: כשם שאין נזיר מבטל נזירותו ליטמא לקרוביו, כך הוא זה לא יבטל מפסחו (מגילה ג:): **ת"ל ולאחותו.** דלא אצטריך אלא להאי וללמד אע"פ שיש עליו קדושות הרבה ועסקי מצוה, לאחותו הוא דהזהיר הכתוב שלא ליטמא אבל מיטמא למת מצוה (סנהדרין שם):

ליקוטים

שאם היה כה"ג ונזיר כו'. קשה לי מנ"ל דהני ד' קראי כולן למעוטי מת מצוה קאתי, דילמא חד מינייהו לגופא אתא שאם היה כהן ונזיר נמי אינו מטמא לקרובים כמו נזיר גרידא. וכי תימא ולאו כל שכן הוא, ליתא, דהו"א כהן ונזיר גרע טפי מנזיר גרידא דהואיל והותר לו טומאת קרובים לכהונתו הותר לו נמי לנזירתו, וכה"ג אמרינן בפ"ג דזבחים (דף לב ע"ב) לעולא דס"ל ביאה במקצת שמה ביאה אפ"ה מצורע שחל שמיני שלו להיות בערב פסח וראה קרי בו ביום וטבל מכניס ידיו לבהונות ומטעמא דהואיל והותר לצרעתו הותר נמי לקריו. וליכא למימר דהיינו טעמא דאמרינן התם הואיל, דהוה ליה מחמירתא לקילתא דהא מצורע ודאי חמיר מבעל קרי, אבל נזיר דחמיר מכהן דהו"ל מקילתא לחמירתא לא אמרינן הואיל, ליתא דהתינח לר"א דפ"ז דנזיר (דף מז) גבי כהן גדול ונזיר שמצא מת מצוה דס"ל יטמא כהן שאין מביא קרבן על טומאתו, אבל לחכמים דס"ל התם יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם אלמא כהן חמור מנזיר, מאי איכא למימר. ועוד הא דעולא דאמר הואיל והותר לצרעתו הותר נמי לקריו, האי הואיל הוי נמי מקילתא לחמירתא דהא בשמיני לימי ספירתו קאי דאינו אלא מחוסר כיפורים וקיל מטבול יום דבעל קרי דקי"ל טבל ועלה אוכל במעשר העריב שמשו אוכל בתרומה הביא כפרתו אוכל בקדשים, אלמא טבו"י אפילו דקרי אסור בתרומה ואילו מחוסר כיפורים אפילו דצרעת מותר בתרומה, ואפ"ה אמרי' הואיל מקילתא לחמירתא. ואע"ג דבפ"ק דיבמות (דף ז) אמרינן מי לא מודה עולא דאם ראה קרי בליל ח' שאינו מכניס ידיו לבהונות שלא יצא לשעה שהוא ראוי להביא קרבן, הא ה"נ איכא למימר דלהכי בעי קרא לכהן ונזיר דלא תימא הואיל היינו במת קרובו של כהן ואח"כ קיבל עליו נזירות דכבר הותר לו איסור טומאת כהן קודם שחל עליו נזירות והו"א דאף על פי שהוא נזיר מטמא לקרובים אע"ג דנזיר דעלמא אינו מטמא, כהן משום הואיל הו"א דאישתרי, קמ"ל חד מהני קראי דלא, ומהשתא לא נשאר אלא ג' קראי לדיוקא דמת מצוה חד לנזיר גרידא ואידך לכהן ונזיר והג' לכה"ג ונזיר, אכתי להולך לעשות את פסחו ולמול את בנו דמטמא למת מצוה מנא לן. והניחא לרבא דאמר התם בפ"ג דזבחים מצורע היתרא הוא להא אישתראי ולהא לא אישתראי אלמא היכא דהיתרא הוא לא אמרינן הואיל, ה"נ לא צריך קרא לנזיר וכהן דלא אמרינן הואיל ואשתראי אישתראי דכיון דטומאת קרובים לכהן היתירא בלא קרא לא שייך לומר הואיל, אבל לאביי וה"נ לעולא דס"ל התם דלגבי התירא אמרינן הואיל הא ודאי צריך קרא למעוטי הא דאמרן והדרא קושיא לדוכתא. ואע"פ שהתוס' פירשו שם בפ"ק דיבמות אהא דאמר רבא ערוה גופא לא צריכא קרא והקשו והא לכל הפחות איצטריך בנשא מת ומת ואח"כ נשא חי דלא תימא הואיל ואישתרי אישתרי ותירץ בשם ר"י דיש לחלק דגבי בעל קרי דשם טומאה אחת היא אמרינן הואיל ואישתרי אישתרי דחד לאו הוא בבעל קרי ומצורע, אבל הכא דשני שמות הן לא אמרינן הואיל ואישתרי אישתרי, וה"נ נזיר וכהן שני שמות הן לא אמרינן הואיל ואישתרי אישתרי ולא צריך קרא למיסר כהן ונזיר דלא תימא הואיל ואישתרי אישתרי, מ"מ לסתמא דגמרא דקאמר כי איצטריך עליה להיכא דנשא מת ומת ואח"כ נשא חי מאי איכא למימר (טורי אבן מגילה ג' ע"ב בקיצור): הרי שהיה הולך כו' ולמול את בנו. יש להקשות, הא תינח פסח שימנע מליטמא שהרי טמא נדחה לפסח שני. אלא מעשות מילה למה ימנע מפני הטומאה. וכי טמא אינו יכול למול בנו. ונראה לי שאינו רוצה לומר שבעבור הטומאה ימנע מעשות המילה, אלא בעבור שצריך לקבור המת לא יהיה לו שהות לעשות צרכי מילה איזמל וסמרטוטין והדברים הצריכין לה וילך לקבור המת ויניח מלעשות המילה ולא תעשה בזמנה (ר"פ נזיר מח:): ורש"י פי' דלמול את בנו מיירי בערב הפסח שמילת זכריו מעכבתו מלאכול בפסח, ולפירושו הו"ל למימר למול את בנו ולשחוט את פסחו (תוס' רא"ש ברכות יט:):